

Försäkringstekniska riktlinjer

Beslutat av:	Styrelsen
Beslutat datum:	2023-12-11
Ikraftträdande:	2023-12-31
Berörda:	Vd och samtliga medarbetare inom Produkt och analys
Ersätter:	Försäkringstekniska riktlinjer beslutade 2022-12-15, ikraftträdde 2022-12-31

Innehåll

1. Bakgrund, omfattning och syfte	1
2. Allmänt	1
3. Bestämning av premie	2
3.1 Olika former av försäkring	2
3.2 Principer för försäkringstekniska antaganden.....	3
3.3 Ålderspension	4
3.4 Efterlevandepension.....	5
3.5 Sjukpension samt premiefrielse vid arbetsförmåga	5
3.6 Övriga riskförsäkringar	5
3.7 Moturval	5
4. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar.....	6
4.1 Principer för försäkringstekniska antaganden.....	6
4.2 Avsättning för ålderspension	7
4.3 Avsättning för efterlevandepension.....	7
4.4 Avsättning för oreglerade skador	7
5. Återköp, belåning och överlåtelse av försäkring samt flytträtt	8
5.1 Återköp.....	8
5.2 Tekniskt återköpsvärde	8

5.3	Överlåtelse av försäkringsbestånd.....	8
5.4	Flytträtt.....	8
5.5	Belåning.....	9
6.	Fördelning av överskottsmedel.....	9
6.1	Förmånsbestämda försäkringar	9
6.1.1	Metoder för fördelning av återbäring.....	9
6.1.2	Beräkning av kollektiv konsolideringsnivå	10
6.1.3	Konsolideringspolicy för förmånsbestämda sparförsäkringar	10
6.1.4	Konsolideringspolicy för förmånsbestämda riskförsäkringar.....	11
6.1.5	Måttidpunkt vid fördelning av återbäring.....	12
6.2	Premiebestämda försäkringar	12
6.2.1	Konsolideringspolicy för premiebestämda försäkringar (retrospektivreserven) 12	
6.2.2	Principer för val av antaganden vid beräkning av pensionskapitalet (retrospektivreserven).....	12
6.2.3	Principer för val av antaganden vid beräkning av belopp för utbetalning (prognosantaganden)	13
7.	Återförsäkring.....	14
7.1	Avgiven återförsäkring.....	14
7.2	Mottagen återförsäkring	14
8.	Soliditet	14
9.	Kontroll och rapportering	14
10.	Information, utbildning, efterlevnad och revidering	15

1. Bakgrund, omfattning och syfte

Alectas försäkringstekniska riktlinjer utgör, tillsammans med de försäkringstekniska beräkningsunderlagen, underlag för försäkringstekniska beräkningar och är en del av Alectas interna regler för styrning och kontroll. Riktlinjer och beräkningsunderlag gäller i kombination med vid var tidpunkt gällande försäkringsvillkor.

Försäkringstekniska riktlinjer anger metoder och principer för framtagande av försäkringstekniska antaganden som används för bestämning av premie, för beräkning av försäkringstekniska avsättningar och för andra liknande områden.

Detta styrdokument gäller för Alecta.

Försäkringstekniska riktlinjer har upprättats i enlighet med tillämpliga bestämmelser i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag (LTF) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:21) om tjänstepensionsföretag (tjänstepensionsföreskriften).

2. Allmänt

Alecta bedriver verksamhet för tjänstepensioner som är kollektivavtalade eller har ett nära samband till kollektivavtalen. Inom ramen för livförsäkringsklass Ia och Ib meddelar Alecta dels tjänstepensionsförsäkring och tjänstegrupplivförsäkring, dels fortsättningsförsäkring till sådana försäkringar.

Alectas försäkringsgrenar inom livförsäkringsklass Ia är förmånsbestämd traditionell försäkring (huvudsakligen förmånsbestämd ålderspension, förmånsbestämd familjepension och familjeskydd), premiebestämd traditionell försäkring (genom produkten Alecta Optimal Pension) och tjänstegrupplivförsäkring.

Alectas försäkringsgrenar inom livförsäkringsklass Ib är sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring (premiefrielse vid sjukdom, föräldraledighet, vård av barn och kollektiv slutbetalning).

Alecta äger rätt att ändra dessa försäkringstekniska riktlinjer även för redan tecknade försäkringar såvida ändringen inte strider mot försäkringsvillkoren.

Alecta äger rätt att vid behov förtydliga och tolka riktlinjerna, även för redan tecknade försäkringar.

Försäkringstekniska riktlinjer gäller för de försäkringsslag som kan nytecknas i Alecta den 1 januari 2002 eller senare. För övriga försäkringsslag hänvisas till försäkringstekniska grunder och försäkringsvillkor gällande vid var tidpunkt.

Försäkringstekniska riktlinjer beslutas av Alectas styrelse.

Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Till de försäkringstekniska riktlinjerna hör försäkringstekniska beräkningsunderlag. Beräkningsunderlagen innehåller beräkningstekniska antaganden, regler och formler.

Beslut angående ändringar i försäkringstekniskt beräkningsunderlag ska fattas av vd efter förslag från chefaktuarien eller chefen för Produkt och analys.

3. Bestämning av premie

Alectas bestämning av premie ska grundas på försäkringstekniska antaganden som är betryggande. Det innebär att Alecta uthålligt, med hög sannolikhet, ska kunna uppfylla ambitionen att värdesäkra de åtaganden som premien ger upphov till. Hänsyn får dock tas till Alectas ekonomiska situation. Vid framtagande av antaganden görs uppdelning på försäkringsbestånd. Med försäkringsbestånd avses försäkrade som ingår i riskkollektivet för respektive försäkringsslag.

För förmånsbestämda försäkringar avser detta avsnitt principer för val av antaganden vid fastställande av premie.

För premiebestämda försäkringar avser detta avsnitt principer för val av antaganden vid fastställande av garanterad förmån. Detta inkluderar också principer vid fastställande av garanterad förmån i samband med flytt av kapital från annan försäkring. I försäkringsvillkoren för respektive försäkring anges om flytt av kapital till försäkringen medges.

3.1 Olika former av försäkring

Sparförsäkring

För sparförsäkring intjänas pensionsrätt under den tid som premie betalas. Den intjänade pensionsrätten gäller även om premiebetalning upphör i förtid.

Sparförsäkring kan vara förmånsbestämd eller premiebestämd. Vid förmånsbestämd försäkring är förmånen given enligt försäkringsavtalet och premie bestäms utifrån försäkringstekniska antaganden. Vid premiebestämd försäkring är premien given enligt försäkringsavtalet och förmån bestäms utifrån försäkringstekniska antaganden.

Premie bestäms individuellt för varje försäkrad.

För förmånsbestämda sparförsäkringar inom ITP-planen, samt motsvarande försäkringar inom andra avtalsområden, har avtalats om konstant premie för oförändrad förmån fram till pensionsåldern. Därmed får premie för redan tecknad sparförsäkring inte ändras till försäkringstagares eller försäkrads nackdel. Däremot kan nya antaganden vid bestämning av premie tillämpas på utökade och nytecknade försäkringar. För övriga sparförsäkringar äger Alecta rätt att ändra antagandena, även för redan tecknade försäkringar, såvida ändringen inte strider mot försäkringsvillkoren.

Risikförsäkring

För riskförsäkring utgår ersättning vid försäkringsfall under premiebetalningstid. Ingen rätt finns till försäkringsersättning när premiebetalning upphör, såvida inte annat regleras i försäkringsvillkoren.

Premie för riskförsäkring är i regel kollektivt bestämd och utjämnad över en grupp försäkrade. Den utjämnade premien kan vara lika för alla försäkrade eller uppdelad efter faktorer som ålder och kön. Premie för riskförsäkring kan också beräknas individuellt för varje försäkrad. Premien kan anges som ett enhetligt belopp eller en viss procentsats av lönen.

Premie för riskförsäkring gäller ett kalenderår i taget, om inte annat beslutas av Alecta.

3.2 Principer för försäkringstekniska antaganden

Försäkringstekniska antaganden grundas huvudsakligen på erfarenheter och observationer av Alectas försäkringsbestånd. För att säkerställa att premierna vid nyteckning och utökning av försäkring täcker Alectas åtagande och risk ska uppföljning av antagandena ske minst årligen.

För risk, som Alecta anser vara högre än normal, kan premien förhöjas i motsvarande grad.

Ränta (avkastning)

Antagande görs om årlig ränta (avkastning) för diskontering av framtida betalningar. Alecta äger rätt att göra avdrag för skatt genom minskning av antagen ränta. Avdraget för skatt görs enligt gällande regler för beskattning av avkastning i livförsäkringsbolag. Antagen ränta kan vara olika för olika försäkringsslag.

Antagen ränta bestäms genom analys av långsiktig avkastning.

Förväntas tillgångsavkastningen för förmånsbestämda försäkringar bli högre än antagen långsiktig premieränta kan högre premieränta tillämpas för vissa försäkringsslag under en viss tidsperiod, förutsatt att Alectas finansiella ställning bedöms vara tillräckligt stark för att Alecta med hög sannolikhet uthålligt ska kunna uppfylla ambitionen att värdesäkra åtagandena. En förhöjd premieränta får konsekvensen att avdrag från premien görs för berörda förmånsbestämda försäkringsslag.

Dödlighet (livslängd)

Antagande görs om försäkrads dödlighet (livslängd). Olika antaganden kan tillämpas för försäkringsslag som berättigar till försäkringsersättning vid viss ålder jämfört med försäkringsersättning vid försäkrads dödsfall.

Olika antaganden om dödlighet kan tillämpas för olika grupper av försäkrade och efterlevande. Tillämpas samma dödlighetsantagande för man och kvinna ska könsneutralt dödlighetsantagande avspegla sammansättningen av män och kvinnor i försäkringsbeståndet.

Antagande om dödlighet grundas på observerad dödlighet i Alectas försäkringsbestånd. För att öka antagandenas precision används allmänt tillgänglig information i form av befolkningsprognoser som komplement till Alectas egna prognoser.

Sjuklighet

Antagande görs om sannolikheten att insjukna (att få rätt till ersättning enligt avtalet), sannolikheten att kvarstå med rätt till ersättning och grad av arbetsförmåga.

Antagandena grundas på erfarenheter och prognoser avseende Alectas försäkringsbestånd.

Driftskostnader

Alecta belastar premie med driftskostnader enligt följande:

Minskning av antagen ränta.

Förhöjning av premie. En del av förhöjningen täcker driftskostnader under tid då premie betalas och en del täcker driftskostnader under tid då pension utbetalas.

Olika driftskostnadsantaganden kan tillämpas för olika försäkringsslag och olika kollektivavtal. Antagen driftskostnad avser att täcka Alectas faktiska administrations- och skaderegleringskostnader samt nödvändiga kapitalförvaltningskostnader, utjämnade över tiden, och ska grundas på erfarenheter inom Alecta.

3.3 Ålderspension

Vid bestämning av premie respektive garanterad förmån för ålderspension används antagande om ränta, dödlighet och driftskostnader.

För premiebestämd ålderspension och löpande betald förmånsbestämd ålderspension tillämpas samma antagande om dödlighet för man och kvinna. Vid inlösen och överlåtelse av förmånsbestämd ålderspension till Alecta tillämpas könsberoende antaganden.

Ålderspension tecknas som sparförsäkring. Premien är individuell för varje försäkrad.

Vid inflytt av kapital till en premiebestämd försäkring, som enligt villkoren medger detta, betraktas en viss del av det inflyttade kapitalet som en mottagen premie och ger därmed garanterade pensionsförmåner på samma sätt som en premie. Resten av det inflyttade kapitalet adderas till försäkringens pensionskapital utan att ge någon garanterad pensionsförmån.

Om den försäkrade väljer att omdisponera den utfästa pensionen, det vill säga att ta ut avtalad förmånsbestämd ålderspension under en tidsperiod som skiljer sig från den ursprungligt avtalade, tillämpas antaganden om ränta, dödlighet och driftskostnader som kan skilja sig från de antaganden som gäller vid premiebetalning. Antaganden ska bestämmas med hänsyn till de försäkrades intressen, som väljer att omdisponera pensionen, samt övriga försäkrade och försäkringstagares intressen. Moturvalsrisiker ska beaktas i enlighet med 3.7.

3.4 Efterlevandepension

Vid bestämning av premie för efterlevandepension används antagande om ränta, dödlighet, särskilda antaganden om efterlevandepension och driftskostnader. Antaganden görs också om förmånstagare och deras rätt till ersättning samt ersättningens storlek och utbetalningsperiod. Särskilda antaganden för efterlevandepension grundas på erfarenheter av Alectas försäkringsbestånd.

Vid löpande betalning tillämpas samma antagande om dödlighet för man och kvinna. Vid inlösen och överlåtelse av bestånd till Alecta tillämpas könsberoende antaganden.

Efterlevandepension tecknas som sparförsäkring eller riskförsäkring. Premien för sparförsäkring är individuell för varje försäkrad. Premien för riskförsäkring beräknas individuellt för varje försäkrad eller utjämnas över en grupp försäkrade.

3.5 Sjukpension samt premiefrielse vid arbetsförmåga

Vid bestämning av premie för sjukpension och premiefrielse vid arbetsförmåga används antagande om ränta och driftskostnad samt särskilda antaganden om sjuklighet.

Sjukpension och premiefrielse vid arbetsförmåga tecknas som riskförsäkringar. Premien kan vara individuell för varje försäkrad eller utjämnad över ett försäkringsbestånd.

3.6 Övriga riskförsäkringar

Bestämning av premie för riskförsäkring beskrivs i kapitel 3.1. Kollektiv riskförsäkring utgör en samlad försäkring för olika försäkringsdelar. Separata riskförsäkringar finns dessutom för utbetalning vid dödsfall.

Premie grundas på erfarenheter av berörda försäkringsslag inom Alectas försäkringsbestånd.

Premie för riskförsäkringar kan vara individuell för varje försäkrad eller utjämnad över ett försäkringsbestånd.

3.7 Moturval

Alecta tillhandahåller kollektiva tjänstepensionsförsäkringar, i huvudsak utan individuella val, som dessutom till övervägande del är livsfallsförsäkring. Därmed föreligger begränsad risk för moturval. Den största moturvalsrisken är de försäkrades möjlighet till tidsbestämt uttag av livsvarig ålderspension, vilket beaktas vid uttagstidpunkten. Utökad riskprövning kan komma att införas om försäkringsslag med stora positiva risksummor tillkommer i Alectas verksamhet.

4. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar är kapitalvärdet av Alectas garanterade försäkringsåtagande.

Alectas beräkning av försäkringsteknisk avsättning ska grundas på antaganden som är aktsamma. I begreppet aktsamma ingår att osäkerhet och trender ska beaktas. Vid framtagande av antaganden görs uppdelning på försäkringsbestånd. Med försäkringsbestånd avses försäkrade som ingår i riskkollektivet för respektive försäkringsslag. Nivån av aktsamhet ska väljas med ledning av stressnivån för respektive försäkringsrisk vid beräkning av riskkänsligt kapitalkrav.

I försäkringsteknisk avsättning ingår även avsättning för försäkringsfall där storleken på försäkringsersättningen är känd men där förmånstagaren ej går att finna.

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar sker på samma sätt oavsett om beräkningen avser solvensändamål eller finansiell redovisning.

4.1 Principer för försäkringstekniska antaganden

Försäkringstekniska antaganden grundas huvudsakligen på erfarenheter och observationer av Alectas försäkringsbestånd. I tillämpliga delar används samma principer som vid bestämning av premie. Därutöver gäller följande.

Räntesatser

Alecta tillämpar en diskonteringsräntekurva i enlighet med 4 kap. tjänstepensionsföreskriften. Den långsiktiga terminsräntan beräknas som ett viktat medelvärde i enlighet med 4 kap. 26 § tjänstepensionsföreskriften.

Driftskostnader

Framtida driftskostnader är beaktade som kapitalvärdet av framtida förväntade administrations- och skaderegleringskostnader samt nödvändiga kapitalförvaltningskostnader för Alectas försäkringsåtagande.

Avkastningsskatt

Framtida avkastningsskatt är beaktad som kapitalvärdet av den avkastningsskatt som Alecta förväntas betala på tillgångar motsvarande kapitalvärdet av det garanterade försäkringsåtagandet. Antagande om avkastningsskatt utgår från den skattelagstiftning som gäller vid beräkningstidpunkten.

Dödlighet (livslängd)

Dödlighetsantaganden är vad avser sparförsäkringar beroende av kön och födelseår.

Optioner

För de sparförsäkringar där rätt att flytta försäkringens värde, rätt att ändra vid vilken ålder som utbetalning påbörjas respektive avslutas eller rätt att avbryta löpande premiebetalning föreligger, beaktas dessa optioner i enlighet med Alectas erfarenheter av utnyttjandegraden för respektive antagande.

4.2 Avsättning för ålderspension

Sparförsäkring

Försäkringsteknisk avsättning för ålderspension utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av Alectas framtida åtagande för gällande försäkring och det förväntade kapitalvärdet av framtida löpande premier som Alecta kan förvänta för motsvarande försäkring.

4.3 Avsättning för efterlevandepension

Sparförsäkring

Försäkringsteknisk avsättning för efterlevandepension utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av Alectas framtida åtagande för gällande försäkring och det förväntade kapitalvärdet av framtida löpande premier som Alecta kan förvänta för motsvarande försäkring. Avsättning före försäkrads dödsfall grundas på antaganden om förmånstagare och deras rätt till försäkringsersättning.

Vid försäkrads dödsfall görs försäkringsteknisk avsättning för det förväntade kapitalvärdet av Alectas åtaganden för det aktuella försäkringsfallet. Avsättningen vid försäkrads dödsfall grundas på antaganden om ersättningsberättigade efterlevande i det aktuella försäkringsfallet.

RisKFörsäkring

Försäkringsteknisk avsättning för riskförsäkring görs vid försäkrads dödsfall om efterlevande är ersättningsberättigad. Avsättningen motsvarar det förväntade kapitalvärdet av Alectas åtaganden gentemot efterlevande.

Försäkringsteknisk avsättning görs inte för försäkringsslag som medför engångsutbetalning vid försäkrads dödsfall.

4.4 Avsättning för oreglerade skador

Sjukpension och premiefrielse

Försäkringsteknisk avsättning för sjukpension och premiefrielse vid arbetsförmåga görs när rätt till ersättning uppstår. Avsättningen motsvarar det förväntade kapitalvärdet av Alectas åtaganden för försäkringsersättningen. Med försäkringsersättning avses för sjukpension framtida utbetalning av sjukpension, och för premiefrielse vid arbetsförmåga framtida premier.

Inträffade men ej rapporterade skador

Avsättning för inträffade men ej rapporterade försäkringsfall grundas på erfarenheter och observationer av Alectas tidigare försäkringsfall.

5. Återköp, belåning och överlåtelse av försäkring samt flytträtt

5.1 Återköp

Försäkringstagare har inte rätt att återköpa försäkring. Alecta, den försäkrade, eller Alecta och den försäkrade gemensamt, kan dock i vissa fall när försäkringsbeloppet är lågt och försäkringsfall redan inträffat, återköpa försäkring enligt vad som framgår av försäkringsvillkoren för respektive slag av försäkring.

För förmånsbestämda försäkringar är återköpsvärdet kapitalvärdet av garanterad förmån och pensionstillägg beräknat med antaganden enligt kapitel 3.

För premiebestämda försäkringar är återköpsvärdet lika med pensionskapitalet, dock som lägst kapitalvärdet av den garanterade förmånen beräknat med antaganden enligt kapitel 3.

5.2 Tekniskt återköpsvärde

I samband med återköp och vid ändringsräkning beräknas värdet av intjänad pensionsrätt för den enskilda försäkringen med antaganden enligt kapitel 3.

Alecta äger rätt att tillämpa andra antaganden för beräkning av tekniskt återköpsvärde.

5.3 Överlåtelse av försäkringsbestånd

Försäkringstagare eller försäkrad äger inte rätt att få försäkring i Alecta överlåten till annan försäkringsgivare. Särskild överenskommelse kan träffas mellan Alecta och berörd part om överlåtelse av försäkringsbestånd till annan försäkringsgivare.

Vid överlåtelse av försäkringsbestånd till annan försäkringsgivare ska försäkring värderas utifrån tekniskt återköpsvärde. Alecta äger rätt att värdera försäkring på annat sätt.

Överlåtelse av försäkringsbestånd får inte vid överlåtelsen antas försämra övriga försäkringstagares och försäkrads rätt i Alecta.

5.4 Flytträtt

Rätt till flytt av en *försäkrings värde* till en försäkring i Alecta eller annan försäkringsgivare föreligger i de fallen så medges av försäkringsvillkoren.

Värdet av det kapital som får flyttas till annan försäkring uppgår minst till det belopp som motsvarar kapitalvärdet av försäkringens garanterade förmån. Kapitalvärdet av den

garanterade förmånen beräknas med aktuella försäkringstekniska antaganden som tillämpas vid flytt av försäkrings värde.

För premiebestämda försäkringar gäller att om pensionskapitalet enligt kapitel 6.2.1 är större än kapitalvärdet av försäkringens garanterade förmån, får hela pensionskapitalet flyttas.

Vid inflytt av kapital gäller regelverket enligt kapitel 3.3.

5.5 Belåning

Försäkringstagare eller försäkrad äger inte rätt att belåna försäkring.

6. Fördelning av överskottsmedel

Överskott som uppstår i Alecta förs till Alectas konsolideringsfond. Medel kan tas ur konsolideringsfonden, enligt vad som anges i bolagsordning och försäkringsvillkor, för att fördela till olika ändamål. I första hand används konsolideringsfonden för att säkerställa Alectas förmåga att fullfölja sina försäkringsåtaganden. I andra hand kan medel ur Alectas konsolideringsfond användas för fördelning till försäkringstagare och försäkrade. Överskott som fördelas till försäkringstagare och försäkrade utgör återbäringskapital. Överskottet är inte garanterat utan är en del av Alectas riskkapital.

Vid beräkning av respektive produktområdes andel av Alectas tillgångar fördelas avkastningen utifrån, vid var tid gällande, tillgångsallokering för förmånsbestämda respektive premiebestämda försäkringar. Inom premiebestämda försäkringar hanteras även flera olika placeringsinriktningar. Principerna för avkastningsfördelningen framgår av *Investeringsriktlinjerna* och *Placeringsriktlinjerna*, och beslutas av Alectas styrelse.

Underskott som uppstår inom ett produktområde kan täckas av överskott från andra delar av Alectas verksamhet. Detta är dock aktuellt först när produktområdet med underskott bedöms sakna tillräckliga förutsättningar för att, på egen hand, täcka underskottet genom andra åtgärder.

6.1 Förmånsbestämda försäkringar

6.1.1 Metoder för fördelning av återbäring

Värdesäkring av pensioner (pensionstillägg)

Överskottsmedel ska i första hand användas till pension under utbetalning. För varje försäkringsslag bestäms pensionstillägget som en bestämd procentsats av pensionens grundbelopp. Pensionstillägget får högst motsvara höjningen av det allmänna prisläget från året före basåret (se försäkringsvillkoren för definition av begreppet basår) till året före utbetalningsåret. Det allmänna prisläget mäts med konsumentprisindex (KPI).

Procentsatsen för pensionstillägg inom samma avtal bestäms efter enhetliga principer och ska för varje försäkringsslag vara lika för alla pensioner med samma basår.

Höjning av intjänad pensionsrätt (fribrevsuppräknig)

Alecta kan besluta om höjning av intjänad pensionsrätt. För varje försäkringsslag inom varje avtal höjs den intjänade pensionsrätten med en gemensam procentsats. Höjningen får högst motsvara höjningen av det allmänna prisläget, i enlighet med de principer som gäller för pensionstillägg.

Premierreduktion

Alecta kan besluta om premierreduktion. För varje försäkringsslag inom varje avtal görs premierreduktionen efter enhetliga principer. Premierreduktion gäller ett kalenderår i taget, om inte annat beslutas av Alecta.

Övrig återbäring till försäkringstagare

Alecta kan besluta om fördelning av överskott till försäkringstagare i form av företagsanknutna medel, kontant utbetalning eller på annat sätt. Fördelningen ska ske på ett sådant sätt att respektive försäkringstagares bidrag till överskottet beaktas.

6.1.2 Beräkning av kollektiv konsolideringsnivå

Vid beräkning av kollektiv konsolideringsnivå tillämpas pensionstilläggsmetoden. Det innebär att konsolideringsnivån beräknas som fördelningsbara tillgångar i förhållande till kapitalvärdet av garanterade åtaganden, pensionstillägg och övrig fördelad återbäring inklusive beslutade premierreduktioner. För riskförsäkringar ska dock det beräknade åtagandet uppgå till minst föregående års bruttopremie. Värdering av garanterade åtaganden och pensionstillägg sker med antaganden enligt kapitel 4.

6.1.3 Konsolideringspolicy för förmånsbestämda sparförsäkringar

Alectas kollektiva konsolideringsnivå för förmånsbestämda sparförsäkringar ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 175 procent (normalintervallet).

Följande gränsvärden tillämpas för fördelning av återbäring:

- 125 procent – nedre gräns för värdesäkring av pensioner (pensionstillägg)
- 135 procent – nedre gräns för höjning av intjänad pensionsrätt (fribrevsuppräknig)
- 150 procent – nedre gräns för premierreduktion
- 175 procent – nedre gräns för övrig återbäring till försäkringstagare.

Premierreduktioner

Premierreduktioner införs successivt så att full premierreduktion ges från och med normalintervallets övre gräns (175 procent). Vid full premierreduktion ska den reducerade premien beräknas med ett avkastningsantagande motsvarande den förväntade långsiktiga realavkastningen. Premierreduktionen beräknas per försäkring som en andel av aktuell

tariffenlig premie. Som en följd av eventuella premiehöjningar som genomförts sedan respektive försäkring tecknades kan aktuell tariffenlig premie överstiga den premie försäkringstagaren betalar, obeaktat premiereduktioner. I dessa fall ska mellanskillnaden mellan dessa två premier – omtarifferingsavdraget – avräknas från premiereduktionen.

En förutsättning för premiereduktion är att eventuella tidigare uteblivna uppräknningar av utgående pensioner, intjänade pensionsrätter eller bådadera har genomförts i enlighet med KPI-utvecklingen.

I de fall premiereduktion ges ska ett belopp avräknas motsvarande 0,3 procent av aktuell lönesumma för den del av beståndet som tryggas genom försäkring i Alecta. Det avräknade beloppet ska reserveras som fördelad återbäring för framtida värdesäkring, inom Alectas konsolideringsfond, och förräntas enligt de principer som gäller för särskilda värdesäkringsmedel. Avräkning ska endast göras om summan av fördelad återbäring för framtida värdesäkring och särskilda värdesäkringsmedel, justerat för värdet av den premiereduktion för premiebefrielse inom ITP 2 som finansieras av särskilda värdesäkringsmedel, understiger maxbeloppet 12 miljarder kronor. Maxbeloppet ska indexeras med 2018 som basår.

Om konsolideringsnivån understiger 125 procent

Om konsolideringsnivån understiger 125 procent ska i första hand kostnaden för värdesäkring av utgående pension täckas av fördelad återbäring för framtida värdesäkring. Först i de fall reserveringen för framtida värdesäkring inte fullt ut täcker kostnaden för värdesäkring aktualiseras, efter överstyrelsens godkännande, användandet av särskilda värdesäkringsmedel för att – i den utsträckning dessa förslår – täcka den återstående kostnaden för värdesäkringen.

Om konsolideringsnivån överstiger 175 procent

- Om det minsta av nuvarande konsolidering och genomsnittlig konsolidering de senaste tre åren överstiger 175 procent tilldelas till försäkringstagarna en fjärdedel av skillnaden mellan det framräknade värdet och 175 procent.
- Om det minsta av nuvarande konsolidering och genomsnittlig konsolidering de senaste tre åren överstiger 200 procent tilldelas ytterligare en fjärdedel på över-skjutande del.

6.1.4 Konsolideringspolicy för förmånsbestämda riskförsäkringar

Alectas kollektiva konsolideringsnivå för förmånsbestämda riskförsäkringar ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 175 procent (normalintervallet). Fördelning av återbäring sker baserat på respektive produkts ekonomi. Om konsolideringsnivån understiger 125 procent eller överstiger 175 procent ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet inom tre år, under förutsättning att detta inte bedöms försvåra Alectas framtida förmåga att fullgöra sina försäkringsåtaganden eller att värdesäkra pension under utbetalning.

6.1.5 Mättidpunkt vid fördelning av återbäring

Som underlag till beslut om värdesäkring ska konsolideringsnivån mätas vid utgången av tredje kvartalet innevarande år, justerat för den förväntade effekten av närmast följande års värdesäkring.

6.2 Premiebestämda försäkringar

Preliminärt fördelat överskott tillförs försäkringarna baserat på kontributionsprincipen och utbetalas till försäkrad/förmånstagare som ett tillägg till den garanterade pensionen, ett så kallat tilläggsbelopp. Vid överföring av försäkringens värde, och återköp, sker utbetalning av överskott i form av ett engångsbelopp. Överskottets storlek beror på pensionskapitalets utveckling som i sin tur speglar det faktiska utfallet i det aktuella försäkringskollektivet, bestående av premiebestämda försäkringar, avseende avkastning, skatt, dödlighet och driftskostnader.

6.2.1 Konsolideringspolicy för premiebestämda försäkringar (retrospektivreserven)

Konsolideringsnivån beräknas som marknadsvärdet av fördelningsbara tillgångar i förhållande till kundernas samlade pensionskapital plus eventuella underskott till följd av garanti eller dämpningsregel.

Målkonsolideringen för premiebestämda försäkringar är 100 procent med den tillåtna variationen 98 – 102 procent.

6.2.2 Principer för val av antaganden vid beräkning av pensionskapitalet (retrospektivreserven)

Avkastning och skatt

Pensionskapitalets månatliga avkastningsränta, för respektive placeringsinriktning, bestäms och tillförs försäkringen månadsvis i efterskott utifrån totalavkastningen. Avkastningsräntan kan avvika från totalavkastningen i de fall den definitiva totalavkastningen blir känd efter att avkastningsräntan beslutats samt i syfte att kompensera för eventuellt över eller underkonsolidering. Den fördelade avkastningen kommer därmed att variera från månad till månad och kan vara såväl positiv som negativ.

Avkastningen kan skilja mellan försäkringar beroende på respektive försäkrings exponering för finansiell risk. En nedsättning av den finansiella riskexponeringen i försäkringen kan ske i samband med påbörjat pensionsuttag eller tidigare enligt vad som framgår av försäkringsvillkoren. Pensionskapitalets avkastningsränta för respektive grupp baseras på den faktiska totalavkastningen under månaden inom respektive grupp. I de fall marknadsvärderingen av vissa tillgångar inte är definitiv, vid tidpunkten för bestämmande av avkastningsräntan, påverkas avkastningsräntan kommande månad.

Belastning sker på varje försäkring för att täcka Alectas kostnad för avkastningsskatt.

Dödlighet

Arvsvinst uppkommer i Alecta, då försäkringar utan återbetalningsskydd upphör på grund av dödsfall. Försäkringar utan återbetalningsskydd tillgodoförs arvsvinst som baseras på Alectas antaganden om dödlighet, gällande vid varje tidpunkt.

För försäkringar med återbetalningsskydd uppkommer och tillgodoförs arvsvinst endast i de fall återbetalningsskyddet inte täcker försäkringens fulla värde.

Dödlighetsantagandet ska väljas så att det motsvarar faktisk dödlighet, med viss utjämning över födelseår och kalenderår.

Driftskostnader

Uttag för Alectas driftskostnader sker genom en procentuell belastning på pensionskapitalet och/eller en årlig avgift i kronor som tas ur pensionskapitalet. Ett avgiftstak kan i förekommande fall tillämpas.

Driftskostnadsuttaget ska bestämmas så att det långsiktigt täcker Alectas driftskostnader för den aktuella produkten.

De driftskostnadsuttag som används vid beräkning av pensionskapitalet avser de som Alecta vid varje tidpunkt tillämpar.

6.2.3 Principer för val av antaganden vid beräkning av belopp för utbetalning (prognosantaganden)

Utöver garanterad pension så bestäms vid påbörjat pensionsuttag och därefter årligen ett tilläggsbelopp på försäkringen genom att aktuellt pensionskapital fördelas ut på återstående försäkringstid enligt gällande prognosantaganden. Hänsyn tas även till eventuella dämpnings- och kompletteringsregler som framgår av försäkringsvillkoren. Tilläggsbeloppet bestäms sedan som mellanskillnaden mellan detta framräknade belopp och garanterad pension, dock lägst noll kronor.

Alectas prognosantaganden består av antaganden om framtida avkastning (prognosränta), dödlighet, driftskostnader och avkastningsskatt. Antagandena ska bestämmas aktsamt utifrån målsättningen att pensionen ska stiga i takt med inflationen.

Prognosräntan

- ska bestämmas som långsiktigt förväntad avkastning för respektive placeringsinriktning reducerat med förväntad inflation
- ska ta hänsyn till att avkastningsförväntningarna kan vara olika på kort och lång sikt
- kan röra sig månadsvis i syfte att reducera effekten av svängningar i pensionskapitalet som beror på marknadsrörelser.

Antaganden om dödlighet baseras på förväntad livslängd (ekonomiskt viktad) i kollektivet av försäkringar under utbetalning. Ett och samma dödlighetsantagande tillämpas för man

och kvinna. Livslängdstrender ska beaktas, vilket innebär att olika livslängdsantaganden kan tillämpas för olika födelseår.

Samtliga antaganden kan ändras när som helst under året.

7. Återförsäkring

7.1 Avgiven återförsäkring

Den maximala försäkringsrisken begränsas av kollektivavtalen för de avtalsområden där Alecta är försäkringsgivare. Utifrån gällande kollektivavtal och Alectas finansiella ställning föreligger för närvarande inget behov av att utnyttja återförsäkring. Behovet av återförsäkring utvärderas årligen, samt i det fall en ändring av ett kollektivavtal medför betydligt högre risker, eller om Alectas finansiella ställning försämras avsevärt. Utvärderingen görs av Aktuariefunktionen.

7.2 Mottagen återförsäkring

Alecta tecknar ej mottagen återförsäkring.

8. Soliditet

Alectas finansiella ställning ska vara sådan att den medger ett finansiellt risktagande som krävs för att uppnå de avkastningsmål som Alecta har.

Alectas finansiella risk ska inte vara större än att Alecta klarar Alectas egna utvecklade stresstester samt kapitalkrav från externa regelverk.

Alectas riskexponering styrs av dessa stresstester i kombination med konsolideringspolicyn.

Om solvensen är för låg, eller hotar att bli för låg, vidtar Alecta någon eller några av följande åtgärder:

- Återhållsamma återbäringsbeslut
- Anpassning av den samlade finansiella risknivån i nettoexponeringen av placeringsportfölj och garanterade åtaganden
- Ändrad premiesättning inom förmånsbestämda försäkringar samt riskförsäkringar.

9. Kontroll och rapportering

Alectas aktuariegrupp samt aktuariefunktionen ansvarar för kontroll och rapportering av frågor kopplade till försäkringstekniska riktlinjer och har i uppdrag att

- minst årligen följa upp att samtliga beräkningsantaganden, däribland premie-antaganden och antaganden för beräkning av försäkringstekniska avsättningar, är betryggande för premier och i övrigt aktsamma beträffande bland annat ränta, dödlighet, sjuklighet, driftskostnader och skatt
- utföra försäkringstekniska beräkningar och utredningar samt föreslå ändringar i försäkringstekniskt beräkningsunderlag till Produkt och analys ledningsgrupp.
- säkerställa att försäkringstekniska parametrar i försäkringssystemen följer försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Chefaktuarien är den person som ansvarar för Alectas aktuariefunktion.

Aktuariefunktionen ska bland annat

- samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna
- på eget initiativ lämna rapporter till styrelsen och vd i frågor som rör aktuariella metoder, beräkningar och bedömningar
- lämna den årliga aktuarierapporten till styrelsen, vd och företagsledning
- säkerställa att försäkringstekniska riktlinjer följs samt att beräkningsunderlag är kompletta och tillämpliga.
- utföra övriga uppgifter som framgår av 8 kap. 53 - 57 §§ tjänstepensionsföreskrifterna
- delta aktivt i den egna risk- och solvensbedömningen och säkerställa att känsligheten för de försäkringstekniska avsättningarna regelbundet bedöms i enlighet med 8 kap. 61 § tjänstepensionsföreskrifterna.

Närmare beskrivning av funktionens uppdrag och befogenheter framgår av aktuariefunktionens funktionsbeskrivning som beslutas av vd.

10. Information, utbildning, efterlevnad och revidering

Chefer ansvarar för att informera berörda medarbetare om innehåll och eventuella ändringar i styrdokument. Avdelningschefer informeras vid företagsledningens möten och ansvarar för att föra informationen vidare till berörda. Chefer ansvarar även för att säkerställa att styrdokument följs och att informera styrdokumentsägare om eventuella utbildningsbehov.

Styrdokumentägaren ansvarar för att fånga upp generella utbildningsbehov och att anordna utbildning där så krävs.

Detta styrdokument ska vid behov, dock minst årligen i den samordnade revideringsprocessen, ses över av styrdokumentsägaren och därefter beslutas på nytt.